

Transkriptiokurssi Sibelius-Akatemian Kuopion Gospel-opintojen osana

Sibelius-Akatemian Kuopion osaston ohjelmaan kuuluu Gospel-opintopaketti (5a86). Kuopion osaston hallinnoiman aluekehityshankkeen (2001-2003) osana järjestettiin osastolla opetuskokeilu, jonka aikana opintopakettiin liittyvät transkriptio-opinnot (2 ov) toteutettiin talvikaudella 2002-2003. Kurssi järjestettiin monimuoto-opetuksena oppimisympäristöä käyttäen. Sibelius-Akatemia oli hankkinut Discendum Optima -alustan aiemmin samana vuonna. Lisäksi Matti Ruippo oli osallistunut sen käyttökoulutukseen, joten oli monin tavoin eduksi hankkia todellisia kokemuksia alustan käytöstä.

Opetuksellisesti oli mielenkiintoista testata, kuinka opetuksen avaaminen pois perinteisestä luokkaopetustilanteesta onnistuu. Oppimisympäristö¹ oli monitahoinen. Videoneuvottelu, tietokone, Internet ja oppimisympäristö olivat käytössä luokkatilanteissa pianon, äänentoistolaitteiden ja taulun lisäksi. Opiskeluun liittyi olennaisesti myös työskentely tietokoneiluokassa. Kuopion Musiikkikeskuksen ATK-luokan varustukseen kuuluvat tavanomaisten tietokoneiden lisäksi myös Sibelius-nuotinkirjoitusohjelma, MIDI-koskettimisto, äänikortti ja kuulokkeet, joten transkriptiotehtävien ja muiden harjoitusten tekeminen oli mahdollista.

Ennen opintojen alkua käytiin kurssilaisten kanssa tietotekniikkaan perehdyttävä Musiikkiteknologian perusteet (5V4, 2 ov) -kurssi. Sille osallistui myös muita kuin transkriptio-opiskelijoita ja sen opettajana toimi Matti Ruippo. Sen aikana opiskeltiin Sibelius-nuotinkirjoitusohjelman käyttöä sekä verkkosivuston laadintaan liittyviä periaatteita. Edellinen aihe oli välttämätön opintojen suorittamiseksi ja verkkosivustojen avulla orientoiduttiin tuleviin opintoihin.

Itsenäisessä opiskelussa käytettiin siis nuotinkirjoituksen lisäksi tietokoneen ääniohjelmia, tekstinkäsittelyä, Optima-oppimisympäristöä sekä sähköpostia. Opiskelua varten Matti Ruippo, Tero Mäkinen ja Teuvo Ryyänen tuottivat sarjan tehtäviä, joiden avulla harjoitettiin melodian, rytmin, harmonian ja kappalerakenteiden

---

¹ Olen aiemmin esittänyt oppimisympäristön määrittelylle seuraavan käytännöllisen lähestymistapani. Sen mukaan oppimisympäristöllä tarkoitetaan kaikkia niitä teknisiä ja pedagogisia järjestelyjä ja ratkaisuja, joiden avulla (musiikin) etäopetus laadukkaasti välitetään.

hahmottamista. Lisäksi mukana oli rumpunuotinnuksen ja transkriptioiden esimerkkejä. Tehtävät siirrettiin oppimisalustaan siten, että opiskelijat saattoivat opiskella joka viikko: toisella viikolla oppitunti, toisella viikolla oppimisalustan tehtäviä. Opintosisältöjen jakamisessa oli vallalla periaate, jonka mukaan se aines, jossa tarvitaan opettajan tukea, käytiin läpi tunneilla ja se aines, jossa riittää oppimisalustan tuki, toteutettiin väliajoilla.

Oppimisalustan materiaali järjestettiin siten, että ajankohtaisia asioita varten käytettiin alustan ilmoitustaulua ja pintatason keskustelupalstaa. Viikkotehtävät olivat omassa kansiossaan ja oheismateriaali omassaan. Kullakin opiskelijalla oli lisäksi omat kansionsa, jonne he tallensivat omia tehtäviään. Myös tehtäväpalautteet tehtiin näiden kansioiden keskustelupalstoille.

Kurssilla oli tavoitteena hyödyntää mahdollisimman monipuolisesti varsinkin oppimisalustan tiedostonsiirto-ominaisuuksia. Musiikinopetuksessa on monesti tarpeellista käyttää muitakin kuin tekstipohjaisia tiedostoja. Kurssin myötä oppimisalustaan siirrettiin mp3-äänitiedostoja, erilaisia teksti- ja kuva-tiedostoja sekä verkkosivuja, pdf-tiedostoja, Sibelius-nuotinkirjoitusohjelman Scorch-tiedostoja, MIDI-tiedostoja sekä QuickTime-elokuvia. Pääasiassa tiedostoja toimitti kurssin opettajana toiminut Matti Ruippo, mutta myös opiskelijat tallensivat tehtäviään tekstitiedostoina. Tarkoitus oli, että he olisivat siirtäneet myös tehtävien nuottitiedostot, mutta tuolloin oppimisalusta ei vielä osannut niitä käsitellä oikein. Discendum oli myös alustan tuottajana kiinnostunut kokeilusta, johon kyseinen transkriptiokurssi soveltui hyvin. Niinpä he paneutuivat paneutuivat tiedostojensiirrosta esiintyneeseen ongelmaan, ja se ratkaistiin myöhemmin vuonna 2003. Opetuksen tukena oli musiikinopettaja Tero Mäkinen, joka osallistui tehtävien kommentointiin Optimassa.

Transkriptiokurssin järjestelyillä ratkottiin myös opetuksen toteutuksen ongelmia Kuopion osastossa. Yksi opiskelijoista asuu Helsingin alueella ja suorittaa myös opintonsa pääosin Helsingin kirkkomusiikin osastossa. Hän osallistui opetukseen Sibelius-Akatemian musiikkikasvatusosaston videoneuvottelulaitteiston välityksellä Helsingin Pitäjänmäeltä. Oppitunteja järjestettiin keskimäärin joka toinen viikko, mikä helpotti osaston tilajärjestelyjä.

Kurssin opiskelijoilta saatiin seuraavanlaista palautetta:

1. Tekninen toteutus

"Videoneuvottelu toi lisää aktiivisuutta tunneille." Kommentti varmaan viittaa tuntien eloisuuteen. Osittain tämä johtunee myös siitä, että opiskelijoista oli mukava olla tekemisissä toisella paikkakunnalla olevan toverin kanssa. Yhdessä vastauksessa todettiin videoneuvottelun hidastaneen tuntien etenemistä. Helsingissä opiskellut totesi hyväksi sen, että on voinut videoneuvottelun ansiosta tehdä kyseisen opintojakson.

Oppimisalustan toiminta koettiin joskus epäselväksi. Kansiorakenne ei ollut riittävän looginen, ja lisäksi joidenkin tiedostojen avautumisen kanssa oli ongelmia. Tietokone luokka oli ruuhkainen, ja monesti opiskelija joutui siirtämään harjoitusten tekoa.

2. Opiskelu

Opetussisältöön oltiin yleisesti tyytyväisiä. Kahden viikon välein olleet oppitunnit olivat liian harvoin: "Olisi ollut parempi, jos tunti olisi ollut joka viikko. Tehtävä hukkui usein työtulvaan, kun tuntien väli oli pitkä." "Ehkä jokin tiiviimpi parin viikon periodi olisi minulle sopinut paremmin."

Toisaalta joustavuudessa oli hyvätkin puolensa: "antoi tilaisuuden miettiä, missä järjestyksessä mitään tekee." Tietokone luokka ei aina soveltunut opiskeluun: "hankala kirjoittaa näytteitä nuoteille, kun ei kehdannut kokeilla laulamalla."

Opintojen eriyttäminen oppitunneiksi ja ohjatuksi itsenäiseksi työskentelyksi koettiin myönteisenä: "Oppituntien ja etäopiskelun yhdistäminen on periaatteessa hyvä työtapana tai ainakin jotain itsenäistä kuuntelua on hyvä olla."

3. Kurssin opetustehtäviin osallistuneilta opettajalta saatiin myös arvokasta palautetta:

Oppimisalusta koettiin sekavana "Oppimisalusta oli mielestäni harvinaisen työläs käyttää ja hakemistorakenteen ja toiminnan ymmärtämiseksi sai pätkäillä melkoisen tovin." Tiedostojen (mp3) avautumisessa oli ongelmia.

Oppilaskontakti jäi ulkokohtaiseksi, kun oppilaita ei ollut tavannut videoneuvottelu tai kuvakin olisi auttanut. Opintojen etenemistä haittasi se, että "valmiita tehtäviä tuli silloin tällöin pitkän ajanjakson kuluessa."

Myös opintojen rakenteelle annettiin parannusehdotus: "Olit jakanut kurssiin erilaisia osa-alueita, joka on varmasti hyvä tapa. Oppilaiden vastauksista annettuihin tehtäviin voi kuitenkin päätellä että kaikki asiat eivät olleet kokonaan menneet perille. Olisiko seuraava kurssi parempi jakaa selkeisiin osa-alueisiin, jotka pitäisi selvittää. Esim. sointukuuntelutehtäviä (biisejä) 3 kpl, melodiaongelmakenttää 3 kpl jne."

Kurssin läpivienti edellä kuvatulla tavalla oli opiskelijoista mielekästä, ja opinnoille asetetut tavoitteet saavutettiin. Verkkojaksoissa oli toki ongelmia, joiden ratkaisuihin on vielä syytä paneutua:

- Oppimisalustan hierarkisen rakenteen suunnittelu vaatii aiempaa enemmän pohtimista, samoin oppisisällön jäsentely.
- Opiskelijoiden kanssa on syytä erityisen selkeästi sopia, mitkä ovat kunkin verkkojakson tavoitteet. Näin voidaan ehkäistä tehtäväpalautuksissa olleita viiveitä.
- Tietokonehuokan käyttö ei ollut ongelmaton, luokka oli usein varattu.
- Tiedostojen siirto Optimaan ei aina onnistunut.

Matti Ruippo, helmikuu 23, 2004